אשר לא יבא באש תעבירו במים. ועוד א"ל כל הגוים כאין נגדו. אתן נמי איקריתו גוי שנאמר ישראל גוי אחד בארץ. א"ל בלעם דהוא מדידכו אשהיד עלן ובנוים לא יתחשב. ויעבר הרנה במחנה. באבוד רשעים רנה. באבוד אחאב [בן עמרי] (דינו) רינה. א"ר יוחנן מפני מה לא נאמר כי טוב בפרשה זו שנא' בצאתו לפני החלוץ אומר הודו לה' כי לעולם חסדו ועוד כתיב ולא חסדו ורחמיו. ולא קרב זה אל זה כל הלילה. ביקשו מלאכי השרת לומר שירה א"ל הקב"ה מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה לפני ללמדך שאין הקב"ה שמח בפפלתן של רשעי' ואע"פ שהוא אינו שמח אחרים משמח שנאמר ישיש ה' ולא כתיב שש ש"מ: והזונות פירוש חזיונות [כתיב] (כדכתיב) ואיש משך בקשת לתומו. אמר רבא לתמם שני חזיונות אחת של מיכיהו שנא' אם שוב תשוב בשלום לא דבר ה' בי ואחת של אליהו שנא' במקום אשר לקקו הכלבים את דם נבות ילוקו הכלבים את דמך. ויקרא אחאב אל עובדיהו אשר על הבית ועובדיהו היה ירא את ה' מאד כשקרא אחאב לעובדיהו מה אמר לו ביעקב כתיב נחשתי וברכני ה' בגללך ביוסף כתיב וברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף. ביתא דההוא גברא אמאי לא סברין דילמא לאו ירא שמים אתה יצתה בת קול ואמרה ועובדיהו היה ירא את ה' מאד וכיתו של אחאב הוא שאינו מזומן לברכה. גדול שנאמר בעובדיהו ממה שנאמר באברהם דבאברהם כתיב ביה ירא את ה' ובעובדיהו כתיב ירא את ה' מאד. חזון עובדיהו כה אמר ה' אלהים לאדום. מאי שנא לאדום אמר ר' יצחק יבא עובדיה שדר בין שני רשעים אחאב ואיזבל ולא עשה כמעשיהם ויפרע מעשו שדר עם יצחק ורבקה ולא עשה כמעשיהם ויפרע ממנו. עובדיה גר אדומי היה היינו דאמרי אינשי מיניה וביה אבא ניזיל ביה נרגא. אינא דאמרי ירך מתוכה מסרחת. ויך את מואב וימדדם בחבל השכב אותם ארצה וימדד ב' חבלים להמית ומלא החבל להחיות: ויקח את בנו הבכור אשר ימלך תחתיו ויעלהו עולה על התומה. רב ושמואל חד אמר לשם שמים שנאמר ויהי קצף גדול על ישראל וחד אמר לשם ע"ז והאי דכתיב ויהי קצף גדול כדכתיב וכמשפטי הגוים אשר סביבותיכם לא עשיתם קרא אחרינא כתיב עשיתם. הא כיצד כמחוקקים שבהם לא עשיתם כמקולקלים שבהן עשיתן. ויסעו מעליו וישובו לארץ באותה שעה ירדו [שונאיהן של] ישראל לסדרגה התחתונה: מפני מה זכה עובדיה לנביאות מפני שהחביא חמשים איש במערה וכלכלם לחם ומים: הדרן עלך אחד דיני ממונות

וכגוים לא יפסגב. כל מקום שהוזכרו שם נכרי לא הוזכרו ישראל בכלל: כשהוא משקה. היו מונע המים ליכך לטובים ולרעים לפי שאינו אלא טורח אחד, וכשהוא עודר. עודר דהוי טורח לכל אחד ואחד היו עודר אלא הטובים: עודר. חופר, כך הקב"ה מטובים ורעים הכל בדבור אחד ממלא את כל העולם כולו טובה שהכל שלו אבל כשבא לעניין מן הפורענויות ולעשים שכר היו אלא לקוויו: ויעבר פרנה. מדלא כתיב רנה משמע הרינה המיוחדת שהיתה עתידה לבא שבבר הוזכרה והיכן הוזכרה: באבוד רשעים רנה. והיה העולם מלפה מתי תבא הרנה = היבודו של אחאב וכשהגרג, עברה והוזכרה הרנה בפי הכל: בנאם לפני המלוך. ביהושפט כתיב כשיצא להלחם בעמונים שבאו עליו: כי טוב. משמע כי טוב בעיניו הודאה ושמחה: כי ישיש ה' עליכם להטיב וגו'. ישיש אחריכם שונאיכם: והזונות רמזו. באחאב כתיב במיתתו: נמרק. ללעוג ולהאיר כלומר רחצו והזכירו הטבי חזיונות שנאמרו עליו: מלונן סיב. לא היה לוהב תשמיש: דמות שמי זונות כו'. והייבו רחצו לותן שתי צורות גרחצו מדמו: לתמם. להגליה: מאי קמבר קרא. מאי ענין עובדיה היה ירא ה' מאד ויקרא אחאב בגלל אליהם אתה? ולא כתיב "מאד": מפני מה זכה לנביאות. שהרי גר היה ולא הגיע שורה אלא על לאדם שיש לו פרדס כשהוא משקה, משקה את כולו, כשהוא עודר, אינו עודר אלא טובים שבהם: לפיכך כל א' וא' כו': ויעבר הרנה במחנה א"ר אחא בר חנינא באבוד רשעים רנה – באבוד אחאב בן עמרי רנה, ומי חדי קודשא בריך הוא במפלתן של רשעים הכתיב בצאת לפני החלוץ ואומרים הודו לה' כי לעולם חסדו" ואמר רבי יונתן מפני מה לא נאמר בהודאה זו כי טוב לפי שאין הקדוש ברוך הוא שמח במפלתן של רשעים דאמר ר' שמואל בר נחמן אמר ר' יונתן מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה" – באותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקב"ה אמר להן הקב"ה מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה לפני? אמר ר' יוסי בר חנינא הוא אינו שיש אבל אחרים משיש דיקא נמי דכתיב ישיש ולא כתיב ישוש שמע מינה והזונות רחצו וגו' אמר רבי (אלעזר) למרק שתי חזיונות אחת של מיכיהו ואחת של אליהו במיכיהו כתיב אם שוב תשוב בשלום לא דיבר ה' בי באליהו כתיב במקום אשר לקקו הכלבים את דם נבות אמר רבא אמר לתמם שתי חזיונות אחת של מיכיהו ואחת של אליהו: סימן קר"א וזכ"ה באדו"ם: כתיב ויקרא אחאב אל עובדיהו אשר על הבית ועובדיה היה ירא ה' מאד מאי קאמר קרא? א"ר יצחק: א"ל ביעקב כתיב נחשתי וברכני ה' בגללך ביוסף כתיב וברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף ביתא דההוא גברא לא הוה מבריך שמא לא ירא אלהים אתה? יצתה בת קול ואמרה ועובדיה היה ירא את ה' מאד אבל ביתו של אחאב אינו מזומן לברכה, א"ר אבא גדול שנאמר בעובדיהו יותר ממה שנאמר באברהם דאילו באברהם לא כתיב "מאד" ובעובדיהו כתיב "מאד", א"ר יצחק מפני מה זכה עובדיהו לנביאות? מפני שהחביא מאה נביאים במערה שנאמר ויהי בהכרית איזבל את נביאי ה' ויקח עובדיהו מאה נביאים וגו' מאי שנא חמשים איש: א"ר אלעזר – מיעקב למד שנאמר והיה המחנה הנשאר לפליטה" רבי אבהו אמר לפי שאין מערה מחזקת יותר מחמשים, חזון עובדיהו כה אמר ה' אלהים לאדום וגו' מאי שנא עובדיה לאדום? אמר רבי יצחק: אמר הקדוש ברוך הוא יבא עובדיהו הדר בין שני רשעים ולא למד ממעשיהם ויבא על עשו הרשע שדר בין שני צדיקים ולא למד ממעשיהם, אמר אפרים מקשאה תלמידו של רבי מאיר משום רבי מאיר עובדיה = גר אדומי היה והיינו דאמרי אינשי מיניה וביה אבא ניזיל ביה נרגא, ויך את מואב – מיעקב למד שנאמר והיה המחנה הנשאר לפליטה" אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי היינו דאמרי אינשי מיניה וביה אבא ניזיל ביה נרגא כי אתא רב דימי אמר ירך מתוכה מסרחת. ויקח את בנו הבכור אשר ימלך תחתיו ויעלהו עולה על החומה" רב ושמואל חד אמר לשם שמים וחד אמר לשם ע"ז, בשלמא למאן דאמר לשם שמים היינו דכתיב ויהי קצף גדול על ישראל" אלא למאן דאמר לשם ע"ז אמאי "ויהי קצף" כדר' יהושע בן לוי – דריב"ל דמי: כתיב וכמשפטי הגוים אשר סביבותיכם לא עשיתם" וכתיב וכמשפטי הגוים אשר סביבותיכם עשיתם" כמתוקנין שבהם לא עשיתם, כמקולקלין שבהם עשיתם, ויסעו מעליו וישובו לארץ" אמר רבי חנינא בר פפא באותה שעה ירדו רשעיהן של ישראל למדרגה התחתונה. והנערה יפה עד מאד" א"ר חנינא בר פפא עדיין לא הגיעה לחצי יופי של שרה דכתיב "עד מאד" ולא "מאד" בכלל:

הדרן עלך אחד דיני ממונות

*) [נע"י ליתא וכילקוט גרס מאי אמר ליה אמר ר' יצחק וכו' ועי' מהרש"ל]

המיוחסין שבישראל כדכתיב (בראשית יז) להיות לך לאלהים ולזרעך אחריך: מאי שנא המשים. ולא החביא כולן במערה אחת: מין מערה מחזקת. מערות שלו לא היו מחזיקות יותר: מאי שנא עובדיה לאדום. ולא נתנבא נבואה אחרת, למה נבחר לו לזו משאר תורה אור הנביאים: שני רשעים. אחאב ומדמיוזיבל: שני לדיקים. יצחק ורבקה: מיניה וביה אבא ניזיל ביה נרגא. מעלמו של יער יכנס בתוך הגרזן להיות בית יד ויקצצו בו את היער וכן עובדיה לאדום, ודוד למואב והוא יצא מרות המואביה: מפוכס מסרחת. מגופה ומתוך עוביה מתחיל הסרחון: כמקולקלים שבהם לא עשיתם. כמו עגלון מלך מואב שהיה מכבד את הש"ם כשאמר לו אהוד דבר אלהים לי אליך המלך מיד ויקם מעל הכסא (שופטים ג): כמקולקלין שבהם. כגון מישע מלך מואב שהקריב בנו לע"ז כך היו ישראל עושין וכלותה שעה מזכר שמותם לחטו עון שהיו רגילים גם הם בו: נאלן. מדלא כתיב "לאלהים" הכי קאמר לשפלות ולהתחתית שבו שבגזר עליהם פורענות: ולא מאד בכלל. וכשהה כתיב (בראשית יב) "כי יפה היא מאד", והאי קרא דלהביגא נקט למדרש הכא מקום דרשה דלעיל דדרש "מאד" דכתיב בעובדיהו:

הדרן עלך אחד דיני ממונות